C/2025/5144

28.10.2025

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Pohled na budoucnost vztahů mezi EU a Spojeným královstvím: jak občanská společnost vidí přezkum dohody o obchodu a spolupráci v roce 2026

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2025/5144)

Zpravodajka: **Tanja BUZEK**

Spoluzpravodaj: **Peter BYRNE**

Poradci	Elena CRASTA (pro zpravodajku) Jonathan PEEL (pro spoluzpravodaje)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	23. 1. 2025
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Vnější vztahy
Přijato v sekci	12. 6. 2025
Přijato na plenárním zasedání	16. 7. 2025
Plenární zasedání č.	598
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	147/0/2

1. Závěry a doporučení

1.1 **Zvláštní vztah EU se Spojeným královstvím** se nepodobá vztahu s žádným jiným obchodním a politickým partnerem. Obě strany smýšlejí podobně, co se týče společných zájmů, hodnot a perspektiv, jejich vztah coby obchodních partnerů určuje zeměpisná blízkost a pojí je silné vazby na úrovni občanské společnosti. Často se zapomíná, že všechny významné evropské organizace zastupující zájmy podniků, odborů, spotřebitelů a zájmy mládeže a sociální a environmentální zájmy mají stále mezi svými členy přidružené subjekty ze Spojeného království.

1.2 **Vzhledem k současné situaci je nanejvýš vhodné toto partnerství mezi EU a Spojeným královstvím prohloubit a rozšířit**, a to nejen kvůli nejnovějším geopolitickým požadavkům. Přezkum dohody o obchodu a spolupráci v roce 2026 v kombinaci s politickým „resetem“ po květnovém summitu EU a Spojeného království může znamenat významný krok ve vývoji vztahů po brexitu. Cílem musí být stabilní a předvídatelné partnerství založené na spolupráci, bez ohledu na převládající politickou většinu.

1.3 Summit EU – Spojené království a přezkum dohody o obchodu a spolupráci **musí nyní přinést konkrétní zlepšení a příležitosti pro všechny**. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá nové příležitosti, které ze summitu vyplynuly, zejména dynamické slaďování předpisů a norem, jistotu a předvídatelnost v oblasti obchodu a rybolovu a opětovné připojení k programu Erasmus+ a možné vypracování budoucího programu pro mládež. Toto stanovisko by mělo sloužit jako vodítko pro institucionální aktéry v EU a Spojeném království při vytváření společného plánu pro přípravu budoucího pracovního programu.

1.4 **Do procesu přezkumu a budoucí práce je třeba zapojit domácí poradní skupiny EU a Spojeného království**, neboť jsou pro obě strany důležitým zdrojem informací. Zatímco smluvní strany se soustředí na „provádění obchodní dohody“, my jakožto občanská společnost, tj. podniky, pracovníci, spotřebitelé a občané, pociťujeme dopady této dohody v našem každodenním životě. Kromě toho EHSV požaduje, aby se souběžně se summitem vedoucích představitelů konal také zvláštní summit věnovaný sociálnímu dialogu mezi EU a Spojeným královstvím, a do jednání tak byli zapojeni i sociální partneři.

1.5 Nejlepší příležitost ke zlepšení dvoustranných obchodních vztahů nabízí **posílená spolupráce v oblasti regulace necelních překážek**. Čím více se oba regulační systémy přiblíží, tím méně třecích ploch vznikne, což přinese značné výhody pro všechny. Vítáme jednání o dohodě o sanitárních a fytosanitárních opatřeních mezi EU a Spojeným královstvím, neboť tato dohoda bude mít z hlediska obchodu širší přínos, a zdůrazňujeme význam dodržování zásady předběžné opatrnosti jako základní hodnoty EU. Na programu spolupráce by mělo být prosazování práv spotřebitelů, což by orgánům dozoru nad trhem umožnilo společně chránit spotřebitele; speciálně zřízená jednotka pro posuzování rozdílů by měla ve spolupráci se zúčastněnými stranami sledovat rozdíly a společný portál EU a Spojeného království by mohl poskytnout přístup k aktualizovaným informacím o předpisech a jasnějším pokynům, zejména pro malé a střední podniky v obou jurisdikcích.

1.6 **Pokrok v oblasti vzájemného uznávání** by vedl ke snížení počtu kontrol na hranicích a ke zlepšení dvoustranných obchodních toků, což by následně podpořilo růst a tvorbu pracovních míst. Řada dalších dohod by měla se měla týkat odborné kvalifikace, chemických norem a prohlášení o posuzování shody. Tyto dohody by snížily obchodní náklady a podpořily by úzké sladění právních předpisů. Dvojí požadavky týkající se hraničních přechodů by měly být co nejvíce sladěny, aby se zabránilo nárůstu kongesce a případné narušení se omezilo na minimum.

1.7 **Největší potenciál** z hlediska rozvoje vztahů mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu **nabízí obchod se službami**. Čím více budou nové regulační rámce pro usnadnění přeshraničních služeb harmonizovány, tím větší bude potenciál pro zlepšení přístupu na trh. Naléhavě vyzýváme k řešení problémů v oblasti mobility, zejména k reformě systému sponzorství víz ve Spojeném království, aby se zvýšila mobilita a zajistila spravedlivá hospodářská soutěž mezi poskytovateli služeb z EU a Spojeného království. Při budoucích jednáních o mobilitě je třeba dodržovat oboustranné přísné normy v oblasti pracovních práv a podporovat úsilí o dosažení co nejlepší úrovně v této oblasti.

1.8 Klíčovou prioritou obou stran musí být i nadále **prosazování ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany a rovných podmínkách**. Dodržování těchto ustanovení musí i nadále sledovat domácí poradní skupiny. Má-li být dosaženo pokroku při plnění tohoto cíle, je třeba, aby probíhal pravidelný dialog, výměny a spolupráce v oblasti zlepšování práv pracovníků a environmentálních práv, a to v kombinaci s účinným prosazováním práv. V zájmu posílení sociálního dialogu EHSV vyzývá k prozkoumání možností, jak usnadnit účast britských pracovníků v evropských radách zaměstnanců.

1.9 **Opatření v oblasti klimatu a aktivní průmyslová politika vyžadují užší sladění právních předpisů a politik**. EHSV vítá propojení systémů obchodování s emisemi (ETS) obou stran a doporučuje rozvíjet spolupráci, která by umožnila nezbytné investice na podporu přechodu k čisté energii a čistému průmyslu.

1.10 **Perspektivní dohoda o obchodu a spolupráci, musí pamatovat na mladé lidi** a postupně odstraňovat překážky bránící ve využití nových příležitostí. Brexit se nesmí stát pro budoucí generace novou „Berlínskou zdí“. Mladí lidé na obou stranách se důrazně zasazovali o to, aby se Spojené království znovu zapojilo do programu Erasmus+, který podporuje také odborné vzdělávání a učňovskou přípravu. Tato učňovská příprava musí být kvalitní, musí probíhat za důstojných podmínek a být přínosem pro všechny mladé lidi a mladé pracovníky – nejen pro některá odvětví.

1.11 **Zachování zvláštního statusu Severního Irska a příslušných obchodních podmínek**. EHSV zdůrazňuje zásadní význam Belfastské dohody z roku 1998 („Velkopáteční dohoda“), díky níže se podařilo zabránit návratu násilí. Vítá pokrok, jehož bylo dosaženo na základě Windsorského rámce z roku 2023, a naléhavě žádá, aby při přezkumu nebyla práva Severního Irska v žádném případě omezena.

1.12 **Příprava ambiciózního přezkumu, nikoli pouhé analýzy rozsahu působnosti**. EHSV naléhavě vyzývá obě smluvní strany, aby uzavřely komplexní a vzájemně výhodnou dohodu (či dohody), v níž se zaměří na určení nedokončených záležitostí v oblastech uvedených v přílohách dohody o obchodu a spolupráci. Na jakoukoli další dohodu (či dohody) se musí vztahovat systém zásad a závazků týkajících se rovných podmínek, jež jsou uvedeny v dohodě o obchodu a spolupráci. Zároveň musí spadat do monitorovací působnosti domácích poradních skupin.

2. Souvislosti stanoviska z vlastní iniciativy

2.1 Dohoda o obchodu a spolupráci stanoví současný právní rámec pro dvoustranné obchodní vztahy mezi EU a Spojeným královstvím, přičemž Severní Irsko má zvláštní status. Navzdory brexitu zůstává Spojené království potenciálním partnerem v různých oblastech, včetně životního prostředí, změny klimatu, výměn mládeže, zájmů spotřebitelů a vnější bezpečnosti a obrany.

2.2 Tento jedinečný vztah mezi EU a Spojeným královstvím je dán také čím dál silnějšími vazbami občanské společnosti. EHSV prostřednictvím svého monitorovacího výboru EU – Spojené království udržuje po brexitu vztahy s britskou občanskou společností a investuje do budování nových vztahů. K tomu přispívají i následná opatření přijatá v návaznosti na příslušná stanoviska EHSV. Na základě dohody o obchodu a spolupráci byly zřízeny dva orgány občanské společnosti, a to jak v EU, tak ve Spojeném království. Jedná se o domácí poradní skupiny, které mají provádění dohody monitorovat.

2.3 Předsedkyně Komise Ursula von der Leyen dala ve svých politických směrech na období 2024–2029 jasně najevo, že má v úmyslu posílit vztahy se Spojeným královstvím v otázkách společného zájmu, jako je energetika, bezpečnost, odolnost a mezilidské kontakty. Při přezkumu dohody o obchodu a spolupráci (po pěti letech), který je dle právních předpisů zapotřebí provést a jenž by měl proběhnout v roce 2026, má být pouze posouzeno provádění stávajících ustanovení. Mělo by však být i možné tuto dohodu zásadním způsobem vylepšit. Na vůbec prvním summitu EU a Spojeného království, který se konal 19. května 2025, byl zdůrazněn potenciál nového strategického rámce po náročných letech.

2.4 Při pohledu do budoucna je hlavním cílem tohoto stanoviska z vlastní iniciativy upozornit na hlavní výzvy, kterým čelí podniky, pracovníci, spotřebitelé a občané, a poukázat na oblasti, v nichž lze vztahy zlepšit, jako je spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím v oblasti regulace. Mělo by také sloužit jako vodítko pro institucionální aktéry v EU a Spojeném království při vytváření společného plánu v návaznosti na summit v květnu 2025.

3. **Obchodní vztahy mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu**

3.1 Obchodní vztahy mezi EU a Spojeným královstvím jsou pro obě strany i nadále nesmírně důležité, neboť se jedná o druhý největší obchodní vztah na světě. O tom, do jaké míry jsou oba trhy blízké, svědčí skutečnost, že obchod Spojeného království s Německem, Nizozemskem, Francií a Irskem stále zahrnuje více zboží a služeb než jeho obchod s USA a Čínou dohromady ([1]). Očekává se však, že intenzita obchodu Spojeného království s EU v rámci celní unie se v důsledku brexitu sníží o 15 % ([2]).

3.2 EU těží ze svého integrovaného jednotného trhu spolu se sítí preferenčních obchodních dohod uzavřených s různými zeměmi, které umožňují přístup na atraktivní trh se 448 miliony obyvatel. Spojené království usiluje o nové obchodní dohody se zeměmi mimo EU (Indie, Nový Zéland) a připojilo se k dohodě o transpacifickém partnerství (CPTPP). Je pro něj však obtížné dosáhnout stejného objemu, jako je tomu v případě preferenčních dohod EU, neboť trh s 68 miliony obyvatel mimo celní unii EU není tak atraktivní. Obchodní možnosti EU jsou proto pozitivnější.

3.3 Globální obchod se v důsledku geopolitických faktorů restrukturalizuje, přičemž ekonomiky, jako jsou Čína a USA, mění své obchodní zvyklosti, zvyšují nejistotu a zpochybňují řád založený na pravidlech. EU a Spojené království se musí s těmito změnami vypořádat a měly by si uvědomit, že obě strany byly před brexitem silnějším obchodním subjektem a že užší sladění obchodu by oběma jen prospělo.

3.4 Obchod mezi EU a Spojeným královstvím nyní upravuje dohoda o obchodu a spolupráci, která zachovává bezcelní a bezkvótové výměny, ale bez výhod plynoucích z členství v EU. Obě strany uplatňují nástroje, které mění způsob pohybu zboží i osob přes hranice, což bude mít pravděpodobně značný provozní a hospodářský dopad. Spojené království zavedlo svůj model předepisující postup na hranicích (Border Target Operating Model, BTOM), který zahrnuje kontroly dováženého zboží založené na posouzení rizik. EU připravila pro státní příslušníky třetích zemí Systém vstupu/výstupu (EES) a Spojené království svůj ekvivalent v podobě elektronického cestovního povolení (ETA).

3.5 Dvojí požadavky související se Systémem vstupu/výstupu a elektronickým cestovním povolením s sebou nesou riziko zvýšené kongesce na klíčových přechodech mezi EU a Spojeným královstvím, a to jak železničních, tak námořních. Obě strany se tak jen ještě více vzdalují od systému, který by nesl společné znaky, a komplikují své vztahy dalšími překážkami.

3.6 Přezkum dohody o obchodu a spolupráci by měl být doprovázen snadno dostupnými analýzami nákladů a přínosů pro obě strany, ideálně tak, aby se mohly společně zapojit a podložit politické argumenty prozkoumáním přínosu zachování samostatného postupu. Kromě záruk při jednání by se mělo ukázat, jaký by byl přímý ekonomický – a dlouhodobý občanský – přínos by to mělo pro obě strany.

([1]) https://www.gov.uk/government/statistics/trade-and-investment-core-statistics-book/trade-and-investment-core-statistics-book.

([2]) Bližší informace jsou uvedeny v příloze tohoto stanoviska, která je k dispozici na internetu: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-05/Annex-to-REX-600-Opinion.pdf.

4. **Nové nastavení strategického partnerství**

4.1 Vzhledem k současné situaci je nanejvýš vhodné přenastavit a opětovně nastartovat dvoustranné vztahy, zejména s cílem zjednodušit obchodní vztahy, uzavřít ambiciózní bezpečnostní pakt, vyřešit přetrvávající problémy v oblasti občanských práv a navázat užší spolupráci v dalších oblastech.

4.2 Po volbách v roce 2024 vyzvalo Spojené království k „resetu“ vztahů a společně s EU se dohodlo, že posílí spolupráci v oblastech, jako je hospodářství, energetika, bezpečnost a odolnost. Vůbec první dvoustranný summit EU a Spojeného království, který se uskutečnil 19. května v Londýně, byl významným krokem k rozvoji vztahů po brexitu a k vytvoření jasného rámce pro strategickou spolupráci. Tento vývoj v kombinaci s přezkumem dohody o obchodu a spolupráci v roce 2026 a novými geopolitickými potřebami poskytuje příležitost k prohloubení a zkvalitnění partnerství mezi EU a Spojeným královstvím. Vzhledem k tomu, že některá rozhodnutí, jež budou v budoucnu učiněna, ovlivní svět práce, EHSV doporučuje, aby se souběžně se summitem vedoucích představitelů konal také zvláštní summit věnovaný sociálnímu dialogu mezi EU a Spojeným královstvím, a bylo tak zajištěno, že do jednání budou zapojeni i sociální partneři.

4.3 Vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu a spolupráci umožňuje do značné míry bezcelní obchod mezi EU a Spojeným královstvím, představuje největší příležitost ke zlepšení dvoustranných obchodních vztahů posílená spolupráce v oblasti necelních překážek. Pokud odhlédneme od bezprostředních otřesů spojených s vystoupením, existují důvody pro pragmatické opětovné sladění zájmů, které vycházejí ze vzájemného hospodářského prospěchu a společných geopolitických priorit. Obě strany se sice pevně drží klíčových zásad (suverenita pro Spojené království, integrita jednotného trhu pro EU a zachování celkově rovných podmínek), ale změny stávající dohody budou muset odrážet obnoveného ducha spolupráce.

4.4 Dohoda o obchodu a spolupráci obsahuje nejinovativnější ustanovení o práci a životním prostředí, jaká kdy EU ve svých obchodních dohodách sjednala: ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany a o rovných podmínkách. Zvláštní postavení v nich zaujímají domácí poradní skupiny. EHSV vyzývá k dodržování vzájemných přísných norem v oblasti práv pracovníků a environmentálních práv ve Spojeném království i v EU a vybízí k tomu, aby se na základě těchto ustanovení podporovalo úsilí o dosažení co nejlepší úrovně v této oblasti. Čím více se oba regulační systémy přiblíží, tím méně bude třecích ploch, což přinese značné výhody pro všechny a sníží riziko soudních sporů v rámci dohody o obchodu a spolupráci.

4.5 Aktualizovaná dohoda o obchodu a spolupráci by mohla oběma stranám přinést hmatatelné politické výhody. Pokud jde o EU, dohoda zachovává základní pravidla jednotného trhu a posiluje důvěryhodnost její vnější obchodní politiky. Spojenému království dohoda umožňuje lepší přístup na trh a omezení třecích ploch v oblasti obchodu. Obě strany těží z větší předvídatelnosti, hospodářské stability a lepší schopnosti řešit společné výzvy – ať už v rámci výzkumu, bezpečnosti nebo politiky v oblasti klimatu. Základní zásady a stabilita dohody o obchodu a spolupráci nesmí být narušeny vztahy obou stran s dalšími významnými obchodními partnery, jako jsou USA.

4.6 Geopolitické prostředí se od referenda o brexitu a uzavření dohody o vystoupení i dohody o obchodu a spolupráci dramaticky změnilo. To podtrhuje zásadní význam optimální spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím a co největší míry harmonizace pro všechny naše občany.

4.7 Tento přezkum nabízí příležitost k dosažení zralého politického řešení, které by uznávalo hodnotu konstruktivní spolupráce, aniž by vyžadovalo úplnou politickou integraci. V globálním kontextu, který je ovlivněn hospodářskou nejistotou, válkou na evropském kontinentu a rostoucím geopolitickým napětím, by revidovaná dohoda o obchodu a spolupráci signalizovala, že Spojené království a EU jsou i nadále odhodlány spolupracovat tam, kde se jejich zájmy shodují.

4.8 Přezkum dohody o obchodu a spolupráci nesmí opomenout názory organizované občanské společnosti, neboť právě my můžeme na základě našich zkušeností upozornit na to, kde dohoda o obchodu a spolupráci selhala nebo kde je třeba ji zlepšit. Užší zapojení občanské společnosti do celého tohoto procesu i nad jeho rámec může pomoci utvářet budoucí vztahy mezi EU a Spojeným královstvím méně politizovaným způsobem. EHSV je přesvědčen, že domácí poradní skupiny, které byly zřízeny v rámci dohody o obchodu a spolupráci, jsou klíčem k zajištění vyváženého zastoupení zájmů zaměstnanců, podniků a občanské společnosti.

5. **Konkrétní připomínky**

Obchod se zbožím

5.1 Podniky musí být schopny procházet celními kontrolami rychle a bez zbytečného papírování.

5.2 Cla a kvóty: dohoda o obchodu a spolupráci umožňuje bezcelní a bezkvótový obchod mezi EU a Spojeným královstvím za předpokladu, že zboží splňuje dohodnutá pravidla původu a další administrativní požadavky zavedené z důvodu toho, že Spojené království již není součástí vnitřního trhu EU. V jakékoli revidované dohodě je nadmíru důležité omezit třecí plochy při provádění těchto administrativních požadavků, a to za předpokladu, že na straně Spojeného království dojde k dostatečné harmonizaci právních předpisů, která umožní co nejplynulejší obchod mezi EU a Spojeným královstvím.

5.3 Necelní překážky: přestože neexistují cla, necelní překážky (např. celní kontroly) a rozdíly v právních předpisech přispěly k výraznému poklesu dvoustranných obchodních toků. Čím více se budou regulační režimy Spojeného království a EU sbližovat, tím spíše by se mohly tyto necelní překážky omezit.

5.4 Posuzování shody: nedostatečné vzájemné uznávání mezi oběma systémy komplikuje prohlášení o shodě. Dohoda v této oblasti by zabránila zbytečnému opakování zkoušek všech výrobků certifikovaných podle norem EU, které vstupují na trh Spojeného království, a snížila by tak náklady na dodržování předpisů.

Obchod se službami

5.5 Obchod se službami nabízí největší potenciál pro rozvoj vztahů mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu.

5.6 Přístup na trh: dohoda o obchodu a spolupráci neposkytuje v případě služeb stejnou míru přístupu, jakou poskytuje v případě zboží. Ztráta práv na přeshraniční činnost měla dopad zejména na odvětví finančních služeb, kde jsou zapotřebí nové regulační rámce pro usnadnění přeshraničních služeb. I v této oblasti platí, že čím více se tyto rámce sladí, tím větší bude potenciál pro zlepšení přístupu na trh.

5.7 Elektronický obchod: stávající prahové hodnoty pro registraci k DPH ve Spojeném království představují necelní překážku, která malým a středním podnikům z EU ztěžuje přímý prodej prostřednictvím elektronického obchodu spotřebitelům ve Spojeném království.

5.8 Odborné kvalifikace: neexistuje již automatické vzájemné uznávání, což vytváří překážky pro odborníky, kteří chtějí pracovat na druhé straně hranice mezi EU a Spojeným královstvím. Tato otázka musí být v jakékoli revidované dohodě řešena přednostně.

5.9 Finanční služby: memorandum o porozumění z roku 2023 stanovilo rámec pro strukturovanou spolupráci v oblasti regulace finančních služeb, které v současné době nespadají do působnosti dohody o obchodu a spolupráci. Tato možnost posílení spolupráce není plně využívána. Spolupráci je třeba zintenzivnit, zejména v odvětví pojišťovnictví.

5.10 Mobilita poskytovatelů služeb: současný systém sponzorství víz pro zaměstnavatele ve Spojeném království zvyšuje náklady na najímání smluvních poskytovatelů služeb z EU subjekty se sídlem ve Spojeném království. Naléhavě žádáme o provedení reformy v zájmu zajištění větší mobility a spravedlivé hospodářské soutěže mezi poskytovateli služeb z EU a Spojeného království.

5.11 Dopravní služby: ačkoli se provozní dopad nových nástrojů správy hranic může u jednotlivých druhů dopravy lišit, hraniční přechody mezi EU a Spojeným královstvím a námořní přístavy jsou obzvláště citlivé na zahlcení cestujícími a provozní problémy. Skrze hromadné informační kampaně pro cestující a dopravce, testovací opatření, opatření pro zajištění flexibility, ale i školení a nábor personálu je třeba vytvořit vhodné podmínky pro zavedení nových nástrojů.

Spolupráce v oblasti regulace a normy

5.12 Vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu a spolupráci umožňuje do značné míry bezcelní obchod mezi EU a Spojeným královstvím, představuje největší příležitost ke zlepšení dvoustranných obchodních vztahů posílená spolupráce v oblasti necelních překážek. EU a Spojené království sice sledují své vlastní programy regulace, rozdíly však mohou představovat hrozbu pro volný pohyb zboží a služeb. Spolupráce v oblasti regulace je proto nezbytná, aby se předešlo nechtěným důsledkům.

5.13 Rozdíly: rozdíly v regulačních normách vedly ke zvýšení nákladů na dodržování předpisů pro podniky, zejména v odvětvích, jako jsou chemický a farmaceutický průmysl.

5.14 Rovné podmínky: dohoda o obchodu a spolupráci obsahuje ustanovení, která mají zabránit nespravedlivým konkurenčním výhodám tím, že zajistí, aby obě strany dodržovaly společné normy v oblastech, jako jsou pracovní práva a ochrana životního prostředí. Je nezbytné tato ustanovení sledovat a prosazovat, protože dohoda o obchodu a spolupráci rovněž vyžaduje, aby se úroveň ochrany ve srovnání s úrovní platnou v době odchodu Spojeného království z EU nesnížila.

5.15 Práva spotřebitelů: dohoda o obchodu a spolupráci podporuje spolupráci v řadě otázek, nikoli však v oblasti prosazování práv spotřebitelů, která by měla být zahrnuta do přezkumu. Je třeba plně uvést do praxe ustanovení o technických překážkách obchodu obsažená v dohodě o obchodu a spolupráci a umožnit orgánům dozoru nad trhem, aby společně chránily spotřebitele.

Sanitární a fytosanitární opatření

5.16 Zvýšené kontroly a certifikace: EU nyní považuje Spojené království za třetí zemi a vyžaduje sanitární a fytosanitární kontroly u zemědělsko-potravinářských produktů, aby se zmírnila rizika pro biologickou bezpečnost. Tato změna vedla k dodatečné dokumentaci a kontrolám, což vede ke zpoždění a zvýšeným nákladům pro vývozce. EHSV vítá, že se EU a Spojené království na summitu dohodly, že vyjednají zemědělsko-potravinářskou dohodu, jejímž cílem bude výrazně omezit osvědčení a kontroly související se sanitárními a fytosanitárními opatřeními pro přesuny zvířat, živočišných produktů, rostlin a rostlinných produktů, a vyzývá k jejímu rychlému uzavření. Dodržování zásady předběžné opatrnosti zůstává základní hodnotou EU, což se odráží v požadavku dohody na včasné dynamické sladění předpisů Spojeného království s předpisy EU.

5.17 Nedostatek veterinárních pracovníků: zvýšení požadavků na certifikaci v souvislosti se sanitárními a fytosanitárními opatřeními zvýšilo poptávku po veterinářích. Schopnost Spojeného království splnit tyto požadavky je však nejistá, mimo jiné kvůli chybějícímu vzájemnému uznávání veterinárních kvalifikací. To narušuje obchodní toky z EU do Spojeného království a výrazně zpožďuje dodávky zásilek z EU do Spojeného království.

5.18 Zemědělsko-potravinářské normy: normy pro spotřebu potravin v EU a ve Spojeném království jsou velmi podobné. Při jednání s obchodními partnery ze třetích zemí by EU a Spojené království měly zajistit, že nedojde k žádnému ohrožení společných norem a zásad, jak je zajišťuje dohoda o obchodu a spolupráci.

Práva pracovníků

5.19 Přezkum dohody o obchodu a spolupráci musí i nadále zajistit dobré podmínky pro pracovníky na obou stranách.

5.20 EHSV vítá předložení návrhu zákona o pracovních právech (Employment Rights Bill) ve Spojeném království, který podporuje oboustranné přísné normy. Je však třeba vyjasnit status návrhů týkajících se poplatků u pracovních soudů, změn v oblasti práv na kolektivní konzultace (TUPE – zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků), zahrnutí proplacení dovolené do mzdy (tzv. „rolled-up holiday pay“) a zaznamenávání pracovní doby.

5.21 Tisícům pracovníků ve Spojeném království hrozí, že ztratí přístup k nadnárodnímu informování a projednání, na které mají v mnoha případech nárok již více než 20 let, nebo tento přístup již ztratili. Přestože neexistuje žádná zákonná povinnost ponechat zástupce Spojeného království v evropských radách zaměstnanců, je třeba se při přezkumu dohody o obchodu a spolupráci urychleně zabývat praktickými důsledky. Přítomnost pracovníků závisí na dobré vůli vedení a záležitosti, které mají dopad na Spojené království a jeden členský stát, se již nepovažují za nadnárodní a nedochází k žádnému sdílení informací ani projednávání. Neexistuje žádná záruka, že činnosti prováděné ve Spojeném království budou spadat do působnosti budoucích evropských rad zaměstnanců. S ohledem na výše uvedené negativní dopady na evropské rady zaměstnanců vyzývá EHSV k prozkoumání možností, jak usnadnit účast britských pracovníků v evropských radách zaměstnanců, a posílit tak sociální dialog.

5.22 EHSV rovněž zdůrazňuje, že je důležité zabránit narušení života pracovníků v okolí Campo de Gibraltar a zajistit ochranu práv pracovníků z EU i Spojeného království.

Příležitosti pro každého

5.23 Ukončení volného pohybu zkomplikovalo obchodní cesty, uplatnitelnost pracovníků na trhu práce a výměnu výzkumných pracovníků, studentů a mládeže.

5.24 Dočasné vyslání: odvětví závislá na krátkodobé mobilitě se musela podřídit novým pravidlům, která omezují možnost občanů EU, kteří nejsou irskými státními příslušníky, pracovat a pobývat ve Spojeném království.

5.25 Profesní příležitosti: Spojené království se již znovu zapojilo do programů Horizont Evropa a Copernicus. Existují dobré důvody pro to, aby se Spojené království znovu zapojilo i do programu Erasmus+, který podporuje také odborné vzdělávání a učňovskou přípravu. Učňovská příprava by měla splňovat určitá kritéria kvality a probíhat za důstojných podmínek. Naléhavě žádáme, aby byly nalezeny nové způsoby, jak zlepšit uplatnitelnost pracovníků, výzkumníků, studentů a učňů na trhu práce.

5.26 Výměny mládeže: je nezbytné, aby z příležitostí vytvořených v rámci programu Erasmus+ měli prospěch mladí lidé a pracovníci, a nikoli pouze některá odvětví. EHSV vyzývá k postupnému odstraňování překážek, které brání mladým pracovníkům využívat nové příležitosti.

5.27 Nediskriminace: pouze omezený počet ustanovení v dohodě o obchodu a spolupráci, včetně ustanovení o koordinaci sociálního zabezpečení, zohledňuje zájmy osob se zdravotním postižením. Osoba s dalšími potřebami se rozhodně nemůže pohybovat a cestovat bez zaručené asistence. Je třeba prozkoumat interoperabilitu systémů EU a Spojeného království pro vzájemné uznávání statusu osoby se zdravotním postižením.

Rozdíly v oblasti regulace

5.28 Mezi EU a Spojeným královstvím bude nevyhnutelně docházet k rozdílům v právních předpisech, a to buď z nečinnosti, nebo v důsledku legislativních opatření na obou stranách. Komise by proto měla zřídit zvláštní jednotku pro posuzování rozdílů, která by dostala za úkol tyto rozdíly sledovat, a to ve spolupráci se všemi zúčastněnými stranami.

5.29 Přístup k aktualizovaným informacím o předpisech, jasnější pokyny a přímý kontakt s celními orgány: společný portál, který by zejména malé a střední podniky v obou jurisdikcích mohly využívat k prohlížení nabízeného poradenství, by byl užitečný i z hlediska budování spolupráce, komunikace a důvěry.

5.30 Normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat: jako podobně smýšlející partneři mají EU a Spojené království jedinečnou příležitost spolupracovat v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a zdraví rostlin a přispívat k boji proti společným výzvám, jako je nárůst antimikrobiální rezistence, šíření zoonotických onemocnění a úbytek biologické rozmanitosti.

5.31 Dohoda o obchodu a spolupráci sice uznává souvislost mezi dobrými životními podmínkami zvířat a udržitelnou produkcí potravin, objevily se však rozdíly v regulačních přístupech. EU zavedla přísnější normy v oblastech, jako jsou pesticidy, zatímco Spojené království zavedlo přísnější normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Tento rozdíl komplikuje dodržování předpisů podnikům působícím na obou trzích.

5.32 Chemické zkoušky: neexistence vzájemného uznávání údajů z chemických zkoušek může vést k duplicitě, zvýšení nákladů a potenciálně i k většímu počtu zkoušek na zvířatech ve Spojeném království.

Severní Irsko

5.33 Protokol stanovil jedinečné obchodní podmínky a závazek neomezovat práva, které je třeba i nadále prosazovat.

5.34 Windsorský rámec z roku 2023, který připravuje půdu pro obnovení sdílení moci v Severním Irsku, měl za cíl řešit některé politické a ekonomické problémy, ale jeho provádění a účinnost zůstávají u některých částí komunity sporné.

V Bruselu dne 16. července 2025.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE